

Borrador Protocol per a la prevenció, detecció i acció dels maltractaments i de les violències sexuals a infants i adolescents a les activitats esportives

AE MUNTANYENCs ARENYS DE MUNT

Preàmbul

El present Protocol de l'Associació Esportiva Muntanyencs Arenys de Munt desenvolupa els continguts expressats en els Estatuts i en el Reglament de Règim Intern de l'entitat, i en cap cas podrà anar contra la filosofia i l'articulat dels esmentats Estatuts i Reglament. S'elabora a partir del protocol de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC) i del Protocol marc del Consell Català de l'Esport, i per donar compliment a la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència (LOPVI).

Tota l'activitat de l'entitat l'executen persones voluntàries (persones sòcies que hi col·laboren com a voluntàries, Reglament de Règim Intern, art. 9 i 11). L'entitat declara la **tolerància zero** davant qualsevol forma de maltractament o de violència contra infants i adolescents, i es compromet a prevenir-la, a detectar-la, a actuar-hi amb diligència i a acompanyar les persones afectades.

Article 1. Objectius

Aquest Protocol té com a objectius:

- Establir pautes d'actuació per prevenir, detectar i abordar els maltractaments i les violències sexuals contra infants i adolescents en les activitats de l'entitat.
- Protegir els participants menors d'edat i les persones voluntàries que els acompanyen.
- Sensibilitzar i formar les persones voluntàries.
- Facilitar la comunicació de qualsevol sospita o certesa.
- Garantir que tothom coneix el circuit d'actuació i les funcions de protecció.

Article 2. Àmbit d'aplicació

S'aplica a totes les persones voluntàries, sòcies, col·laboradores i membres de la Junta Directiva, i a tots els infants i adolescents que participen en les activitats de l'entitat (sortides, excursions, entrenaments, cursos, marxes, viatges i pernoctacions), en qualsevol espai, local o instal·lació, i en la comunicació presencial o telemàtica, incloses les xarxes socials. Totes les persones voluntàries que participin en activitats amb menors han de signar l'acceptació d'aquest Protocol (Annex I).

Article 3. Marc normatiu

Aquest Protocol es fonamenta en la Convenció sobre els drets de l'infant (art. 19); la Carta Europea dels Drets de l'Infant; l'Estatut d'Autonomia de Catalunya; la Llei orgànica 8/2021 (LOPVI); la Llei orgànica 1/1996, de protecció jurídica del menor; el Decret legislatiu 1/2000, text únic de la Llei de l'esport; la Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista; l'Acord GOV/97/2017; i el Protocol marc GOV/252/2023 i la guia *Esport segur* del Consell Català de l'Esport.

Article 4. Definicions

- **Violència:** qualsevol acció, omissió o tracte negligent que vulnera els drets i el benestar de les persones menors d'edat, també per mitjans digitals (LOPVI).
- **Maltractament:** qualsevol acció no accidental que provoca o pot provocar danys físics, psicològics o emocionals.
- **Assetjament sexual:** comportament no desitjat de naturalesa sexual que atempta contra la dignitat.
- **Violència sexual:** qualsevol acció sexual, o la temptativa, sense consentiment lliure, que inclou l'assetjament i l'agressió sexual.
- **Grooming:** procés gradual de guanyar-se la confiança d'una persona menor, aïllar-la i arribar a l'abús, amb mesures per assegurar el silenci.
- **Assetjament entre iguals:** conductes repetides en el temps entre menors, amb desequilibri de poder, incloent-hi el ciberassetjament.
- **Còmplices:** persones que, coneixent una situació, mantenen una actitud passiva, de negació o de silenci.

Article 5. Conductes inacceptables

Són inacceptables, entre d'altres, els comentaris sexuals o obscens, els rumors, els missatges insistents, les mirades lascives, entrar als vestidors o dormitoris sense permís, els petons o tocaments no desitjats, el contacte físic que el menor no vulgui, els càstigs humiliants i qualsevol forma de coacció. Les conductes que puguin ser constitutives de delictes s'han de denunciar davant la Fiscalia, el Jutjat de Guàrdia o la Policia.

Article 6. Mesures de prevenció

- Signar, abans d'incorporar-se, l'acceptació d'aquest Protocol i el compromís de bones pràctiques (Annex I), que es guarda amb el Compromís de voluntariat al registre de persones voluntàries de l'entitat (Reglament de Règim Intern, art. 9 i 11).
- Presentar el **certificat negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tràfic d'Éssers Humans** les persones voluntàries que tinguin contacte habitual amb menors, que l'entitat custodia d'acord amb la normativa de protecció de dades.
- Formació de les persones voluntàries en protecció de la infància, com a mínim cada dos anys, aprofitant l'oferta de la FEEC i del Consell Català de l'Esport.
- Informar les famílies d'aquest Protocol a l'inici de cada temporada i facilitar-ne l'accés al web.
- Mantenir un canal de comunicació no anònim i confidencial: grup_muntanya_ae@hotmail.com.
- Obtenir el consentiment de les famílies per a les imatges i no difondre fotografies de menors sense autorització.
- Avaluar els riscos de cada activitat nova abans de fer-la.

Article 7. Situacions de risc i mesures

Espai o activitat	Mesura preventiva
Sortides i excursions	Mai una persona adulta sola amb una persona menor; el grup va acompanyat com a mínim per dues persones adultes; es manté sempre el contacte visual amb el grup.
Lavabos, vestidors i dutxes	Ús separat per sexe i, en el cas de menors, per edat; les persones adultes no hi entren soles amb menors; es truca abans d'entrar.
Pernoctacions (refugis, albergs, acampades)	Llits o espais individuals; separació per edat i sexe; no compartir espai privat adult-menor; guàrdies rotatives en parelles.
Desplaçaments	Autorització escrita de la família i informació de l'itinerari; evitar viatges individuals adult-menor.
Cures i primers auxilis	A la vista d'altres persones; la família ho ha d'autoritzar per escrit si calen accions més enllà d'una cura bàsica.
Comunicació	Només per a temes de l'activitat; grups de missatgeria amb almenys dues persones adultes; no compartir mòbils ni correus personals sense coneixement de la família; no seguir menors des de comptes personals.
Obsequis i regals	Pactats prèviament i preferentment col·lectius; mai regals personals en privat.

Article 8. Decàleg de bones pràctiques

Les persones voluntàries es comprometen a:

1. Tenir una mirada protectora prioritària cap als infants i adolescents.
2. Treballar sempre en parelles, mai sols amb una persona menor.
3. Mantenir un contacte físic clar, respectuós i només quan sigui necessari.
4. Respectar la intimitat i la voluntat de cada persona menor.
5. No fer regals personals ni establir relacions d'exclusivitat.
6. Fer un ús adequat de les xarxes socials i dels missatges, només per a temes de l'activitat.
7. Tractar tothom amb igualtat i sense favoritismes.
8. Informar la família de qualsevol incident significatiu que afecti la persona menor.
9. Comunicar immediatament qualsevol sospita o conducta inadequada.
10. Avaluar els riscos de cada activitat nova.

Article 9. Detecció

No hi ha símptomes exclusius ni inequívocs: cal observar la roba, els cops o ferides, l'estat emocional, els canvis de comportament i l'assistència. Es distingeixen tres nivells de detecció: indicis d'una situació en l'entorn familiar o de confiança; indicis de maltractament o violència per part d'una persona adulta de l'entitat o col·laboradora; i indicis per part d'un altre infant o adolescent. Es treballa amb tres criteris: **discreció**, **transparència** i **mínima intervenció** (la persona menor no ha de ser entrevistada per més d'una persona).

Article 10. Com actuar

Davant d'una revelació

- Escoltar amb atenció, sense interrompre ni induir el relat; mantenir la calma; creure la persona menor i desculpabilitzar-la; protegir-la.
- No negar, no culpar, no almar-se, no sobreprotegir i no fer promeses que no es puguin complir (com la de guardar el secret).
- No interrogar. Recollir per escrit el relat, de manera descriptiva i no diagnòstica (Annex II).

Davant d'una sospita

Existeix l'obligació de comunicar la situació (arts. 15 i 16 de la LOPIVI). Es contrasten les observacions amb discreció, es demana assessorament especialitzat i es pot parlar amb la persona menor sense interrogar-la.

Article 11. Circuit de notificació

1. La persona que té coneixement del cas ho comunica a qualsevol membre de la Junta Directiva (Annex II).
2. La persona voluntària de l'activitat pot apartar de manera immediata la persona assenyalada d'aquesta activitat (Reglament de Règim Intern, art. 14) i n'informa de seguida la Junta. La Junta es reuneix amb urgència, en reunió extraordinària, valora el risc i confirma o aixeca la mesura i decideix les altres mesures cautelars necessàries.
3. Si hi ha risc imminent, es truca al **112**.
4. La Junta truca a **Infància Respon (116 111)** per demanar assessorament i, si cal, ho comunica a la Fiscalia de Menors o a la Direcció General de Prevenció i Protecció de la Infància i l'Adolescència (DGPPIA).
5. La Junta informa les famílies, d'acord amb el que s'ha decidit, sense posar en risc la persona menor.
6. S'informa la FEEC (prevenciomenors@feec.cat).

Quan la persona presumptament agressora és també menor, s'ha de tenir en compte que a partir dels 14 anys hi ha responsabilitat penal.

Si la persona assenyalada és una persona sòcia o voluntària de l'entitat, la Junta obre un expedient disciplinari: nomena un soci o sòcia de torn com a instructor, amb audiència prèvia de la persona interessada, i resol, si cal en reunió extraordinària, per majoria simple dels membres presents (Reglament de Règim Intern, art. 16 i 17; Estatuts, art. 6.8.b, 14.2 i 25). L'assetjament sexual, la violència sexual i qualsevol conducta d'abús o de violència contra una persona menor d'edat són **infraccions molt greus** (Reglament de Règim Intern, art. 17). Contra les sancions per conducta associativa es pot recórrer a l'autoritat judicial en 40 dies (Estatuts, art. 26).

Article 12. Funcions de protecció

L'entitat no té estructura jeràrquica: totes les persones que hi col·laboren són voluntàries. Per això les funcions de protecció les exerceix **la Junta Directiva col·lectivament**: assegurar que el Protocol és conegut, atendre les comunicacions i activar el circuit de notificació, garantir la confidencialitat, mantenir el registre de casos i de formació, ser punt de contacte amb la FEEC i amb les autoritats, i impulsar la formació. Quan alguna de les persones implicades sigui membre de la Junta, s'abstindrà de participar en el cas. Les persones menors poden comunicar-ho directament, per mitjà de la família o d'una persona de confiança.

Article 13. Comunicació amb les famílies

En una situació de crisi, l'entitat informa les famílies només dels fets coneguts, sense estigmatitzar ni prendre partit, i reafirma la tolerància zero. La Junta pot fer una comunicació general a totes les famílies.

Article 14. Confidencialitat i protecció de dades

Només coneixen el cas les persones estrictament necessàries. Les dades es tracten d'acord amb la Llei orgànica 3/2018. El registre de casos el custodia la Junta Directiva i queda exclòs de la consulta de documentació per part dels socis i sòcies (Reglament de Règim Intern, art. 6); les actes de la Junta no hi inclouen dades identificatives. Les actuacions es conserven durant els terminis legals.

Article 15. Telèfons i adreces d'interès

Servei	Contacte
Emergències	112
Infància Respon (atenció 24 hores)	116 111
Violència masclista (Institut Català de les Dones)	900 900 120
FEEC - prevenció de menors	prevencioménors@feec.cat
FEEC - assetjament en activitats esportives	protocoloesportiu.assetjament@feec.cat
AE Muntanyencs Arenys de Munt	grup_muntanya_ae@hotmail.com

Article 16. Aprovació i revisió

Aquest Protocol entra en vigor un cop aprovat per la Junta Directiva i és ratificat per l'Assemblea General a la propera reunió, d'acord amb l'article 26.2 dels Estatuts. Es publica al web de l'entitat i es revisa com a mínim un cop l'any.

Annex I. Acceptació individual del protocol

La persona sotasignada declara que ha llegit i entén el Protocol per a la prevenció, detecció i acció dels maltractaments i de les violències sexuals a infants i adolescents de l'AE Muntanyencs Arenys de Munt, que n'accepta el decàleg de bones pràctiques i que es compromet a complir-lo i a comunicar qualsevol sospita.

Nom i cognoms

DNI

☐ He lliurat el certificat negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tràfic d'Éssers Humans.

Lloc i data

Signatura de la persona voluntària

BORRADOR

Annex II. Model de comunicació de sospita o evidència

Es lliura a qualsevol membre de la Junta Directiva o s'envia a grup_muntanya_ae@hotmail.com. Només s'hi recullen fets observats, de manera descriptiva i sense fer diagnòstics.

Persona que comunica

Telèfon o correu

Persona menor afectada (nom i edat)

Persona assenyalada, si n'hi ha

Data i lloc dels fets o de l'observació

Tipus de comunicació

- ☐ Sospita (observacions o indicis)
- ☐ Revelació directa de la persona menor
- ☐ Altres

Descripció dels fets o de les paraules textuais de la persona menor

Actuacions fetes fins ara

Lloc i data

Signatura de la persona que comunica

Annex III. Informació i acceptació per a les famílies

L'AE Muntanyencs Arenys de Munt compta amb un Protocol per a la prevenció, detecció i acció dels maltractaments i de les violències sexuals a infants i adolescents, publicat al web, que és d'aplicació a totes les activitats on participin persones menors. Les persones voluntàries signen un compromís de bones pràctiques i, si tenen contacte habitual amb menors, presenten el certificat negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tràfic d'Éssers Humans. Qualsevol sospita es pot comunicar a grup_muntanya_ae@hotmail.com.

Nom i cognoms de la persona menor

Edat

Nom i cognoms de la persona pare, mare o tutora

DNI

☐ He estat informat/ada del Protocol i l'accepto.

Lloc i data

Signatura de la persona pare, mare o tutora

BORRADOR